

Razvojna inicijativa ‘N.A.C.R.T.U. Srbije’

Novi Administrativni Centar Regionalne Teritorijalno Uređene Srbije

Prikaz dela prestonih gradova u istoriji Srbije
/slike-izvor:Wikipedia.com/

Stari Ras

Kruševac

Smederevo

Razvojna inicijativa N.A.C.R.T.U. Srbije polazi od potrebe mobilizacije celog nacionalnog korpusa oko lociranja novog glavnog grada. Naime sam projektni naziv simbolično označava da treba podvući crtu na dosadašnji period neskladnog, neefikasnog i nepravednog društvenog razvoja “moderne” Srbije i stati na novu crtu koja će voditi ka boljem društvenom i harmoničnijem sveopštem efikasnom i progresivno-dinamičnom razvoju svih delova i naše zemlje u celini. Projekt regionalnog uređenja i decentralizacije je prva važna karika u tom procesu, a zatim regionalni dogovor oko ovde iskazane razvojne inicijative, odnosno Novog Administrativnog Centra Regionalne Teritorijalno Uređene Srbije. /N.A.C.R.T.U.Srbije/

ZASTO NOVI GLAVNI GRAD!

Kada se napravi **analiza razvoja u poslednjih sto i više godina**, uz uvažavanje istorijskih događaja koji su se u međuvremenu dešavali, nekako veoma nelogično **stiče se utisak da je čitav društveni, ekonomski i politički potencijal zemlje, povodeći se svojim interesima, obojen raznim bojama i ideologijama, bio usmeren u jednom pravcu tj. u pravcu razvoja glavnog grada**. Tako Beograd, od jedne relativno male sredine sa Kalemegdanom, starim Dorćolom i Sava-malom, umesto da bude danas u rangu ili nešto više od proseka srpskih gradova, zahvaljujući statusu nacionalnog projekta postade najveće gradilište i najveći dom svojih građana. Problemi nastaju kada su se izgubili svi strateški razvojni kriteriji i kada glavni grad, umesto da služi interesima cele zemlje, počinje da bude svrha samom sebe, a onda su i mnogi nacionalni simboli dobili iskrivljene vrednosti.

**GLAVNI GRAD JE TREBALO DA SLUŽI RAZVOJU
CELE ZEMLJE A NE OBRNUTO!**

Ekonomska vlast danas iznosi podatak da posledično imamo razliku BDP-a do 15 puta između najrazvijenijih /glavnogradskih/ i najnerazvijenijih /južnomoravskih/ opština, što nas negativno svrstava u sam vrh evropskih zemalja u pogledu regionalne disharmonije.

Ipak, statistika je statistika, a realnost je još životnija i ove cifre su moguće daleko poraznije, a posebno kada se dodaju i oni nemerljivi pokazatelji

/Jos je u knjizi «Zapadno Pomoravlje-danas i sutra» iz 1995. ukazivano na alarmantno stanje u nacionalnoj regionalnoj disproporciji /videti detaljnije u knjizi/.

Niš

Kragujevac

Beograd

Koji je sledeci glavni grad?

Stoga je najlogičnije strateško nacionalno rešenje u preseljenju glavnog grada na novu lokaciju, ne da bi time mnogi negativni činioци postali irelevantni, nego da bi se omogućio preporod napaćene Srbije i početak stvaranja nove, zdrave, stabilne i prosperitetne zemlje.

Kada se kaže Beograd misli se na Jugoslaviju, kada se kaže Kragujevac misli se na Srbiju!

Takav potez ne bi bio nikakvo iznenađenje, s obzirom da se to dešava u svetu, a povodi su razni. Recimo, Brazil je odlučio da umanja veliku koncentraciju stanovništva i privrede u velikim gradovima i da omogući razvoj potencijalno bogatih a neurbanih i nenaseljenih delova zemlje, pa je osnovao sasvim novi grad Braziliju i tamo preselio državno administrativni centar. Slicno je sa Turskom kojoj je sedište vlade u Ankari, a Nemačka je po padu «berlinskog zida» vratila svoj glavni grad u Berlin, itd.

U današnjim «modernim» vremenima, kada institucija glavnog grada, umesto prestoničke, treba da ima sasvim drugačiju – funkcionalnu ulogu, njoj treba prići sasvim pragmatično, i posmatrati je kao instrument i najveću nacionalnu razvojnu investiciju u funkciji najboljeg i najskladnijeg razvoja zemlje. Znači, kao nacionalnu instituciju koja posluje u svojstvu najvećeg preduzetnika koga zemlja može da ima, sa velikom finansijskom podlogom koja je uvek prati /i u najracionalnijoj organizacionoj šemi/, sa velikim kadrovskim potencijalom, sa velikom funkcionalno-organizacionom i sistemskom mrežom i sa velikim ovlašćenjima. Državni aparat može da uradi u svojoj zemlji što niko pojedinačno ne može, /ni najveće greenfield, brown-field ili neke druge inostrane ili domaće investicije/ kako u sveri ekonomije, a posebno u oblasti demografije, a upravo to nama i treba sada.

NIKO NE MOŽE TAKO SNAŽNO DA UTIČE NA EKONOMSKU I NADASVE DEMOGRAFSKU REVITALIZACIJU DEVASTIRANIH PODRUČJA KAO ŠTO TO MOŽE INSTITUCIJA GLAVNOG GRADA. MNOGI PRIMERI IZ SVETA TO POTKREPLJUJU.

IZBOR LOKACIJE

Pri izboru lokacije novog glavnog grada treba imati na umu sledeće parametre:

- mora biti demografski nedovoljno razvijeno područje
- mora biti ekonomski nedovoljno razvijeno područje
- mora da ima stratešku dimenziju prvog ranga
- mora da ima nacionalna obeležja

a, kao što je na početku receno, regionalni dogovor oko ovde iskazane razvojne inicijative, odnosno Novog Administrativnog Centra Regionalno Teritorijalno Uredene Srbije. bi doneo konacki odgovor.

Predlog lokacija novog glavnog grad	opste karakteristike				posebna svojstva
	demografska	ekonomska	nacionalna	strateška	
NIŠ	nepovoljna	nedovoljna	+	izuzetna	jug/jugoistok
KRAGUJEVAC	nepovoljna	nedovoljna	+	odlična	središnja tacka
KRUŠEVAC	nepovoljna	nedovoljna	+	najvažnija	jugozapad/jug
VALJEVO	nepovoljna	nedovoljna	+	moguća	zapad

ŠTA SE TIME DOBIJA

Promena lokacije glavnog grada, odnosno izbor novog administrativnog centra, u svetu se radi uglavnom iz dva razloga – iz nacionalno-istorijskih /npr.povratak u Berlin posle pada berlinskog zida u Nemačkoj/ i iz ekonomsko-demografskih /npr.Brazilija kao potpuno novi grad u prostranim ali nenaseljenim delovima Brazila/. S obzirom na našu situaciju, mi bismo objedinili i jedan i drugi razlog, pa bismo zadovoljili i potrebu za nacionalnom pravdom i dobrim delom rešili gotovo nerešivu veliku ekonomsku i demografsku regionalnu razvojnu disproporciju.

Sa druge strane, s obzirom da je institucija glavnog grada omogućila gradu Beogradu kroz nacionalni projekt da dostigne visok stepen ekonomske samoodrživosti na način da isti ima stvorenu akumulaciju za samostalni privredni obrt, sada je na redu neki sledeći region kome je takva intervencija neophodna, te to neće remetiti ritam Beograda, ali će svakako umanjiti njegove probleme koji se tiču saobraćajnih, komunalnih, stambenih, ekoloških, socijalnih... pitanja, itd.

KAKO TO URADITI

Veoma jednostavno. Samo, prvo i iznad svega treba političke volje da se izvrši radikalna reforma drzavne uprave /o tome se priča/, ali treba i ljubavi prema zemlji!

Čini se da je do sada konformizam društvene/ birokratsko-političke/elite imao prevagu nad strateškim potrebama i interesima zemlje, te smo danas taoci velikih posledica, a kako ce biti nadalje, između ostalog i u realizaciji ove inicijative, vreme ce pokazati.

Projekt novog glavnog grada je najveća nacionalna investicija i svakako da bi se aktivirala velika gradjevinska i lančano svaka druga privredna aktivnost. Postoje mogući veliki nedovoljno istraženi izvori domaćih / i inostranih/ investicionih sredstava koji se možda mogu aktivirati. Takođe, ništa manjeg znacaja nije ni ogromna zaostavština u nekretninama na izuzetno atraktivnim lokacijama, koju je koristila federacija SFRJ/, a koja se nekako «topi», tj popunjava novouposlenom birokratijom, a često i rentira, a može se prodati i time stvoriti značajan strateški investicioni fond. Isto se odnosi i na aktuelne nekretnine raznih republickih institucija itd.

Samo sa novim glavnim gradom Srbija ima šanse da povрати svoju dušu i oživi svoje Plavo Srce.

Neki od novih glavnih gradova- moguća uzori za naše rešenje

slika levo: Brazilija – motivi - moderan koncept potpuno novog glavnog grada Brazila nastao pedesetih godina prošlog veka. Razlog- demografsko-ekonomski tj. da se nenaseljeni središnji delovi prostrane države nasele, i da se napravi balans u odnosu na prenatrane gradove Rio de Žaneiro i Sao Paolo.

slika desno: Ankara-motivi – moderan koncept novog glavnog grada Turske od tridesetih godina prošlog veka. Spoj starog i novog, tradicionalnog i modernog. Razlog - nacionalni tj. istorijski, a rezultat je brza i velika demografska i ekonomska ekspanzija.